

Caspar March

Programma Quo Ad Festum Michaeli Archangelo sacrum devote celebrandum, & Angelicorum Praesidiorum piam meditationem Universitatis Rostochiensis p.t. Rector Caspar March/ D. Med. & Math. Pr. P. Omnes omnium Ordinum Cives Academicos decenter invitat & adhortatur

Rostochii: Kilius, 1664

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn735640815>

Druck Freier Zugang

PROGRAMMA

Quò

Ad Festum

MICHAELI

Archangelo sacrum

devotè celebrandum,

&

ANGELICORUM PRÆSIDIORUM

piam meditationem

UNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS

p. t. RECTOR

CASPAR March / D.

Med. & Math. Pr. P.

Omnes omnium Ordinum

Cives Academicos decenter

invitat & adhortatur,

ROSTOCHII,

Typis JOHANNIS KILII, Acad. Typogr.

ANNO M. DC. LXIV.

94.

40
um sexcentis aliis, iisq; sic
satis spissis irretita *Pontificiorum* est
Ecclesia erroribus, tum præcipue
isto laborat gravissimo, quod in
ANGELOS eum conferat cultum,
qui soli & ipsorum, & nostri omni-
um Opifici DEO, debetur; adeoq;
rea sit *Ἀγγελολατρεία*. Quando re-
labitur repetiturq; sanctissimo-
rum hoipè SPIRITUUM memoria, lubebit, eapse occasio-
ne, negotio paululum immorari, ac, quod refellendo van-
nissimo planeq; acatholico facturum sit dogmati, non affer-
re prorsus nihil. Sanè Cœli illum Terrarumq; OPT. MAX.
Conditozem tantum invocandum esse adorandumq;, nec
in partem ejuscè honoris ullam venire debere creatura-
rum, id verò divinis literis adeò firmatur clarè, uti Solis quasi
radiis videri scriptum qveat. Quin vel ipsius naturæ quo-
dam instinctu homines doceri, ut, si aliquâ fors necessitate
premantur, quantumlibet gentilitiæ superstitionis cultores
sint, nihilominus eopse tempore, primis illis naturalibus
impulsionibus animi, in neminem alium cultu ac compella-
tione ferantur, nisi in ipsum protinùs DEUM; vel *Baronio*
(quod mireris) adfirmatum ad Ann. Chr. 82. n. 4. Sed quic-
quid sit de naturâ, operæ potius fuerit, Scripturarum visere
locos, atque indè adserto conciliare fidem. Apud *Joan.*
IV, 23. est: Veri adoratores adorabunt PATREM. In *Psal.*
L, 15, *Invoca ME*, præceptum est DOMINI. Et. LV, 6. legas:
Querite DOMINUM. Si causseris, expressis hisce verbis
nuspiam

nuspian fortè scribi: *Solum DEUM invocabis*: frustra es, ac omninò nugaris. Enimverò sensus dictorum omnium, quæ invocari DEUM jubent, non est nisi exclusivus. Rem faciemus manifestissimam. *Deut. X, 20.* est: DEO servies; id verò apud *Matth. IV. 10.* ab Interprete omni exceptione majore, ipso CHRISTO, exclusivè effertur: *Soli DEO servies*. It. *Deut. VI, 13. & X, 20.* est: DEUM adorabis. Ubi rectè dicitur; DEUM *solum* adorabis: *Certum enim est, vocabulum adorationis istis in locis significare genus venerationis DEO soli conveniens, per quam (s. honor divinus deferatur. Nam ad probandum, adorationem eam soli DEO tribuendam, adducit istos locos DOMINUS,* ait, habetq; *Greg. de Valent. tom. 3. d. 6. q. 3.* Parili itaqve ratione, ubi sacra Script. dicit; DEUM *invoca*; Christo præeunte, capiendum id omninò erit exclusivè, itaqve efferendum: *Solum DEUM invoca*; eò quòd invocatio cum servitute, adoratione, & cæteris ad DEI cultum pertinentibus actibus, in eodem planè sit genere. Porrò (quod ipsum quoque hoc loco observari apprimè merebitur) prisci Ecclesiæ Doctores, sanctiq; Patres, ex invocatione, veram Deitatem adversus Hæreticos passim demonstratum ivere; ut adeò solius DEI attributum eum esse honorem oporteat. Absque hoc foret, non satis profectò bellè ista quidem concludendi ratio processisset. Sic apud *Atban. in Orat. 2. contra Arian.* eo ex fundamento Christi Deitatem ostensam videas, quòd ejusdem auxilium in rebus creperis afflictisq; invocetur. Quemadmodum etiam *S. Basilii lib. de Sp. S. c. 22.* eundem Spiritum verum essentialemq; esse DEUM indè arguit, quòd piorum preces ac suspiria ubiqve locorum exaudiat. Imò ipse *Cardin. Bellarm. Omnes ferè Prophetæ,* ait, *prædixerunt, post adventum Messie eliminandam idololatriam; Ecclesiam autem semper in toto terrarum Orbe Christum culturam templis, aris, invocationibus, festis diebus.* Hinc colligit, *vel Christum esse DEUM, dignum patriæ cultu, vel omnes Prophetas (quod vel cogitare*

gitare impium sit) deceptos fuisse. Si enim Christus non sit verus DEUS, nunquam tam insigne extitisse idolum in mundo, nec tam floruisse idololatriam, quam post Christi adventum. Quibus sane verbis ita soli DEO invocationem assignat Cardinalis, & rectè quidem, uti illicò fiat idolum, aut idololatria committatur, si cuiquam iste extra DEUM tribuatur honos: vid. lib. 1. de Chr. c. 8. Caterùm invocatio etiã Sacrificii habet instar, & quidem spiritualis. Jam vel externa illa sacrificia, piaculum erat, & morte piandum nefas, si ulli alii quàm DEO offerrentur; vid. Ex. XXII, 20. Jud. XIII, 16. Maximus Hipponensium Doctor *Augustinus* lib. 10. de Civ. DEI c. 14. passimq; alibi, *Sacrificium*, ait, *nullus hominum est, qui audeat dicere deberi, nisi Domino soli.* Eadem itaqve, imò longè validior potiorq; ratio militabit pro interiore illo ac spirituali sacrificio, quod invocationem vocitamus. Soliq; adeò DEO omnium id maximè offerendum esse, per tot Scripturarum locos firmiter statuemus, ipsiq; utiqve sacrificandum, sed ut apud *Tertull.* dicitur, *prece pura.* Quartò, invocatio supponit omniscientiam, omnipotentiam, omnipræsentiã ejus, qui invocatur; sed hæc omnia soli DEO competunt; Ergò etiã solum eum invocandum jure meritoq; nec Angelos ullâ ratione eo cultu afficiendos esse, prorsus relinquitur. Deniqve & postremò, invocationem religiosam, DEOq; gratam cum invocationis normâ & formâ à Christo præscriptâ congruere, fas justumq; est. Enimverò *Conservator*, inter cætera sua monita & præcepta divina, quibus populo suo consuluit ad salutem, orandi ipse quoque formam dedit, ipse, quod precaremur, monuit & instruxit; uti eleganter *Cyprian.* *Serm. 6.* in explicat. *Orat. Dom.* loquitur. *Tertull.* Orationem Dominicam legem orandi appellat, eâ fide nobis præscriptam, nihil ut in eâ, quod ad veram invocationem requiratur, desiderari merito possit; l. de *Orat.* cap. 6. Argumentum, quod partibus Pontificiorum vehementissimè obstat, aut ἀγχιολατρεία
corundem

eorundem nimo perè sit debellandæ, confieri ex dictis tale
possit: Qui non est Pater ille noster, qui est in cœlis, non est
invocandus: enim verò idem ipse objectum à Christo ad-
æquatum orationis constituitur. At verò Angeli non sunt
Pater ille noster, qui est in cœlis. E. ipsi illi non sunt invo-
candi. Sed hæc compendio hætenus. Progrediemur ul-
terius, visuri quoq; , quid prisca ac purior super præsentem ca-
pite statuerit docueritq; Ecclesia. Probam⁹ enim ac impensè
laudamus *Vincentii Lirinensis* initio commonitorii *adversus*
profanas hereseon novitates eximiam, auroq; contra cariorem
istam regulam: *Qui in fide sanà* sanus atqve integer permanere
vult, duplici modo munire fidem suam, Domino adjuvante,
debet; primùm divinæ legis auctoritate, tum deindè
Ecclesiæ catholicæ traditione. Itaque ex *Secl. I.* constitutionum
allegamus Apostolicarum volumen, in quo *ad DEUM*
omnipotentem accedendum esse monetur, *non nisi per Christum*.
Supposititium certè quidem est opus (quod nemo eruditior,
harumq; rerum gnarior, ignorat) mentiturq; nomen
Clementis Romani, Cæterùm admodùm stringit locus,
quem indè adduximus, eos, quibus in honore, precio, atqve
deliciis liber est. *Secl. II.* *Ignatianas* Epistolas ad unam omnes
pariter adulterinas aut fictitias esse, falsoq; tantam præ se
antiquitatem ferre, adseveratum plus vicè simplici maximo
est *Salmasio*. Nos litem non facturi sumus nostram. Cætero-
quin in eâ, quæ est ad *Philadelph.* *Solum Christum & Patrem illius*
ante oculos habere in precibus, illuminatæ à Spiritu virgines ju-
bentur. *Irenæus* Apostolicorum Vir temporum, *Joannis*
Evangelistæ Discipulus, *Polycarpi* Auditor, *qui invocationibus*
Angelorum uterentur, eos verò *in numero hereticorum habitos*
fuisse, disertè testatur lib. *I.* adv. hæret. c. *23.* Quibus veræ Ec-
clesiæ praxin his opponit verbis: *Ecclesia nec invocationibus*
Angelicis aliquid facit, nec incantationibus, nec aliquâ prava curio-
sitate, sed mundè & purè & manifestè orationes dirigit ad Dominum,
qui

qui fecit omnia, & ad nomen DN. nostri Jesu Christi; lib. 2. c. 57. Clemens Alexandrinus, extrema, inquit, lib. 7. Strom. inscitia est ab iis, qui non sunt Dii, tanquam à Diis petere: undè & merito cùm sit bonus unus DEUS, ab ipso ex bonis alia quidem dari, alia verò permanere precamur nos, & ANGELI. Latinorum antiquissimus, ac Cypriani Magister, Tertullianus, lib. de præscript. (quem utiqve ante scripsit, quam ad Montani infanda dogmata prolaberetur) Simonianam, ait, Disciplinam, Magiam, Angelis servientem, & ipsam inter idololatrias deputatam, & à Pet. Apostolo in Simone ipso damnatam fuisse. In Secl. III. Origenes Adamantius lib. 5. contra Celf. Omnia vota, inquit, omnes interpellationes, deprecationes, & gratiarum actiones destinanda sunt ad DEUM, rerum omnium Dominum, per majorem omnibus ANGELIS summum Pontificem, divinum verbum, & DEUM. It. Angelos invocare non videtur vel rationi consentaneum. it. Coelestes Angelos nemo adorat, qui sese legi Mosis subdidit; & sicuti Solem lunamq; & astra, ornamenta Mundi nemo adorare audebit, sic nec coelestes Angelos. Athanasius Orat. 3. contr. Arr. Angelus Joannem, ait, in Apoc. se adorare volentem non admisit, dicens: Vide ne feceris. Quocirca solius Numinis est adorari; neque id ab Angelis ignoratur, qui quancquam ceteros gloriâ transcendunt, creaturas tamen se esse, neque in classibus adorandorum, sed adorantium Dominum, agnoscunt se computari debere. &c. Eusebius Cæsariensis lib. 4. præparat. Evangel. c. 5. Nos solum omnium DEUM religiosè colere edocti sumus, adeò ut illi uni debitam venerationem tribuamus. Idem lib. 6. hist. Eccl. c. III. Dionysium memorat Alexandrinum dixisse, solum sese DEUM & neminem alium venerari. Synodus porrò, quæ Laodiceæ (Phrygiæ est Metropolis) coivit, peculiari lege vetuit, ne Angeli invocarentur. Ordine est 35. tota eximia, adeoq; totam etiam adscribere dignabimur. Non oportet Christianos, reliet à DEI Ecclesiâ abire, & ANGELOS nominare, vel abominanda idololatriæ congregationes ad eosdem facere. Omnino id est prohibitum.

bitum. Si quis ergo inventus fuerit, huic abominanda idololatriæ
vacare, anathema sit, quia reliquit Dominum nostrum Jesum Chri-
stum & accessit ad idololatriam. Hactenus Canon. In quo pro
Angelis Surius Angulos legit; sed infertur verbis violentia &
corruptela est manifestissima, adeoq; ista inconditi Surii
conamina nec Gentiano Hervero, imò nec ipsi Baronio, nec
Francisco Sylviò, aliisq; gregalibus (ea vis veritatis est) sese
probarunt. Cæteroque quæ textui Vir Clariss. Christopho-
rus Justellus adnotavit, præclara sunt omnia, adeoq; cum Ca-
none conferri merebuntur; sic futurum est, uti eximiam
fortiatur idem ipse lucem. Epiphanius hæres. 79. DEUS, in-
quit, Angelos adorari non vult. It. Angeli non capiunt talem glo-
rificationem, hæres. 74. Non adoranda est ulla creatura. It. hæ-
res. 64. Pia fides non adorat creaturam, sed creatorem. Ambro-
sius comment. in Epist. ad Coloss. c. 1. Cuncta in ipso constant,
quia in omnibus ipse primatum tenet, ut si quis alicui elementorum,
aut ANGELORUM, vel potestatum devotum se debere esse putet, er-
rare se sciat. Hieronymus, Nos autem, ait, non dico Martyrum
reliquias, sed ne Solem quidem & Lunam, non ANGELOS, non
Archangelos, non Cherubim, non Seraphim colimus & adoramus, ne
creatura potius, quam Creatori servire videamur; Epist. 53. ad fin.
ad Ripar. Chrysostomus hom. 3. in cap. 1. Epist. ad Hebr.
Quid Angelos hiantes suspicitis? Sunt servi Filii DEI, & in multa
loca propter nos mittuntur, & ad nostram ministrant salutem, quæ am-
obrem conservi sunt nostri. In Secl. IV. incomparabilis Hip-
ponensium Antistes, deq; universâ Christi Ecclesia beneme-
rentissimus Augustinus, tot locis ἀγγελολατρείαν refellit, uti
nemo temerè omnibus sit recensendis. Inter alios tract. 13.
in Joan. Hæc est, inquit, religio Christiana, ut colatur unus DEUS,
& non multi Dii. Participatione DEI fit beata, non participatione
ANGELI fit beata sancta anima. Non beatus efficietis ex Angelo tu,
sed undè Angelus beatus, indè & tu. idem in enarrat. Psalm 96.
Angeli indignantur, si pro DEO colantur. Lib. de hæresib. ad
Quod

Quodvultd. eorum quoque hæreticorum meminit; quos Angelicos vocitat, eò quòd in Angelorum cultum fuerint inclinatis &c. Cyrillus Alexandrinus lib. 10. cont. Jul. Scriptura nobis unum DEUM predicavit; nec præter illum quengquam adorare sœvimus. it. lib. de Trinit. Accedimus ad DEUM Patrem non alià quàm per Christum vià. Theodoretus denique in Epist. ad Goloff. c. 2. Quoniam illi Angelos jubebant adorare, ipse (Apostolus) contrarium præcipit, volens omninò, uti DEO & Patri gratiarum actio emittatur per Christum, non per Angelos. Hanc etiam legem secuta Laodicensis Synodus veteri illi morbo mederi satagit, legesq; cavet, ne precarentur Angelos, & ne reliquerent DN. N. J. C. Plura addere paginarum vetat angustia; & jam sic satis bellè, quem in nos susceperamus, defuncti labore videbimur. ΚρησΦύζων Adversariorum, quibus elabi conentur, aut turpe idololatriæ crimen fugere; præcipuè vero cistinctionem, quam λαιρείων inter atqve δειλείων commenti sint, commodiori loco atq; tempore servabimus. Nostrarum nunc saltem partium fuerit, CIVES ACADEMICI, fugere quidem vitium, quod hæctenus in Pontificiis, cæterisq; , qui viam ipsis in impietate præiverunt, damnavimus, adeòq; minimè gentium in ANGELOS eum conferre honorem, qui DEO uni, & ipsorum, & (uti sub ipsum statim commentationis hujusce initium loquebamur) nostri omnium Creatori debeatur, quemq; ipsimet (quemadmodum ex Apoc. XIX, 10. it. XXII, 8. 9. eximie Athanasio Augustinoq; supra demonstrabatur) magno amolitura sint conamine; reverenter tamen pièq; SANCTISSIMAS MENTES usque usque habere; quumq; per singularem DEI erga genus humanum benivolentiam, custodiæ consecrati nostræ sint Spiritus, nullà unquam ratione permittere, uti vitiis ac sceleribus nostris abs nobis fagentur. Quàm enim ferre apes fumum non possunt, tam tolerare castissimi purissimiq; illi spurcitiem nequeunt ac fæditatem. Vivamus O MEI! ira, uti non in venturo saltem, verum hoc ipso jam etiam sæculo, splendidissimo

τῆς ἰσαγγελίων nomine circumferamur.

Valete.

P. P. sub Sigillò Rectoratus, d. XXIX. Sept.
ANNO M. DC. LXIV

175 (0) 80

